

El topònim Rasquera, es troba documentat per primera vegada l'any 1153 quan a l'acta de donació que va fer Ramon Berenguer IV als templers s'anomena el castell de Rasquera com a única fortificació a la part esquerra de l'Ebre.

El nucli antic de Rasquera està format per pintorescos carrers medievals amb porxos tortuosos costeruts i cases molt altes, quadrades i robustes, amb força finestres, és la típica construcció morisca de l'Ebre.

A continuació us nomenarem les parts més característiques del nostre poble, que val la pena visitar:

1. PERXE DE CA BLAI O MILLOR ESCALETES DE CA BLAI:

Aquest punt, malgrat tenir més anomenada el Perxe de Ca Blai, és realment més important l'escalinata feta amb pedra seca i que rep el nom d'Escaletes de Ca Blai.

La seva importància rau en ser el nexa i passera entre la Vila-Closa i el castell. No s'hi troba cap més indici digne de ressenyar-se, restant com una mostra típica del medieval a la vila de Rasquera

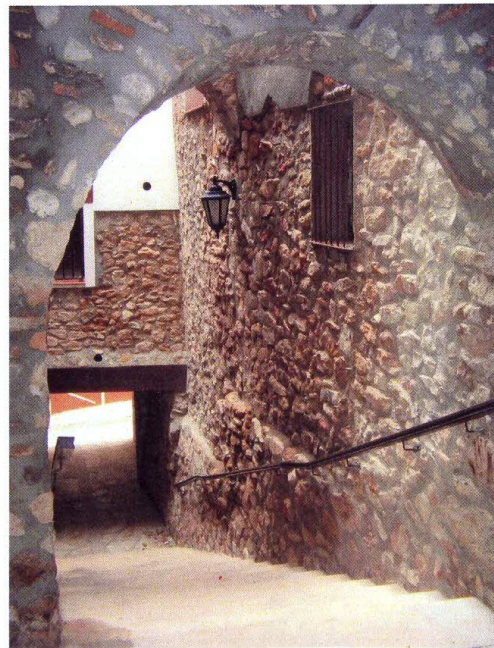
2. PERXE DE LA PRESÓ O DEL CARRER DEL POU:

El perxe de la presó o del carrer del Pou va ser una de les sortides a l'exterior de la Vila-Closa.

Hi comprovem les reminiscències de constituir un portal en els muntants i llindar (avui desaparegut) realitzats amb carreus de pedra picada, segurament per aconseguir solidesa a l'obertura.

Aquesta obra es pot entreveure a la confluència del Carrer del Pou amb el del Solà, entre Cal Txeco i Cal Frare.

L'existència del carreró del Pou està anotada a les Ordinacions (Cap. CIII) any 1573.

3. LA PRESÓ:

Les presons municipals, dites d' arresto atès que feien un servei transitori, com a primer pas en retenir als malfactors fins a la seva conducció a presons de rang superior, com les dels partits judicials o a les provincials.

Una majoria de presons d' arresto foren construïdes o habilitades entre els segles XVI i XVII quant l' impartiment de la justícia passà de l' àmbit feudal a mans d' ajuntaments –per faltes lleus- o bé a l' organisme de judicatura.

No tenim notícia documental, fins al moment present, de l' època en que es va adequà l' habitació

rasquerana com a presó. Encara que no fora aventurat suposar que s' esdevingué a darreries del segle XVIII o començament del XIX. Atès que consta que adés es dedicà a carnisseria local.

A les “Ordinacions de 1573” hi ha una ordinació que diu: “ ... *que ninguna persona no fassa ninguna brutícia en la plasa ni en lo perche de la vila dit de la carniceria*”. Aquesta ordinació parla d' un indret que, també per transmissió oral ens situa “ La carniceria” – segle XVI- al lloc que posteriorment i fins als nostres dies s' ubicà la presó.

Al “Diccionari...” de Pascual Madoz , escrit entre el 1848-50, surt que Rasquera té presó.

4. L' ESSLÉSIA:

Al frontó de l' església hi ha anotada una data : 1772. Hom suposa que és la data del final de la construcció de l' edifici.

Al llibre de Miquel S. Jassans “ Toponímia de Rasquera” trobem dos actes que diuen:

“ Dia 11 de julio de 1762. Sea determinat la Junta de la vila de Rasquera de donar al facho de la obra de la yglesia lo producte del dotze set anys”

“ Dia 6 de juny de 1763 entre les dotze dels dies y la una sea posat la primera pedra de la yglesia nova a la pilastra de ma dreta del presbiteri de alta maygo, en assistencia de Fra Batiste Fabra, Prior y parroco de esta vila de Rasquera”

L' obra, doncs, durà 9 anys.

Indubtablement ja hi havia una església com be ho demostra un inventari de peces artístiques que el bisbe Fèlix Bilbao encomanà a mossèn Milian, el qual cita que l' església de Rasquera posseïa una creu processional de plata i que considerà del 1420. Si es troben elements litúrgics, existia una església, òbviament.

El creixement demogràfic de la població , amb una mica més de segle i mig s' incrementà en gairebé 700 habitants, al segle XVI la població és de 60 hab. i a principis del segle XVIII arriben a 750, obligà a fer una església nova.

I la vella o anterior on estava ubicada. Al mateix lloc que la nova? O en altre indret?

El fet de descobrir-se unes arcades gòtiques, entre l' actual Ca Llebra i la peixateria Guzman, em fa sospitar en una possible esglesiola, atès que aquest tipus d' edificacions es destinaven especialment en pobles amb pocs mitjans econòmics com devia

ésser Rasquera aleshores a edificis públics. Perquè no a l' església vella?

5. VILA CLOSA:

Es pot conjecturar que Rasquera, durant segles, fou una Vila Closa, conformada per el que avui és el Carrer Major.

Comptava, com a mínim, amb tres portals: Una situada entre Ca Piñol i Ca Joan de la Botiga. Altre en acabar el carreró del "perxe de la vila, actualment Carrer del Pou. Finalment "La porta de Miravet" (1) entre Ca Julio i Ca la Modesta .

El tancament de la Vila Closa no estava fet per muralles, sinó per les parets posteriors de les cases que formaven l' actual Carrer Major.

A l' exterior del Clos hi havien altres nuclis. El format pels carrers de Miravet i Hospital. El " Barrio del Castillo" (Padró del 1817) i el "camí de Tortosa".

Curiosament en aquest últim s' hi ubica una suposada torre de vigilància..." *Siga memoria com dia 3 de mayg se a determinat la junta de esta vila de Rasquera com per a donar compliment de ana a fer la guarda de Migore cada mes a la Torre de CODOÑOL*" (LI. d' A. 1763).

La Torre de Codoñol podria estar a la casa de "Codoñera" al carrer de Baix, a frec amb lo que aleshores era la banda posterior de la Vila Closa. "... *todo aquel patio que tengo y poseo fuera de los muros de esta villa y en el paraje nombrado La Torre por parte detrás con camino que va a la villa de Benifallet* (2) (*Compra-venta de Josep Vilanova a Llorenç Fornós , 178_*)

(1) “ La casa que te y poseis al Portal de Miravet. Capítols matromonials entre Joan Vandellós y Mariagna Pentinat.

(2) O camí de Tortosa. A efectes de toponimia local, Carrer de Tortosa

6. EL CASTELL:

Per les citacions històriques, el castell és el punt més emblemàtic del poble, al mateix temps que la presència documentada de Rasquera. Aquesta notorietat ha transcendit i s' ha transmès popularment entre els seus habitants.

La primera referència que coneixem, on apareix el nom de Rasquera, és del 1153 al·ludint el castell com a única fortificació a l' esquerra de l' Ebre, en una donació que fa Ramon Berenguer IV als templers, acta del 1153.

També hi ha donació que fa Alfons I el Batallador a l' Ordre dels Hospitalers l' any 1171 “... la vila de Rasquera amb nous termes i pertinences...”. Està clar que aquesta donació no fou efectiva per aquesta data atès que Alfons I morí el setembre de 1134.

En realitat el castell de Rasquera pertanyé als templers en primer lloc. Si que es cert que al desaparèixer aquesta Ordre Rasquera passà a mans dels Santjoanistes

Text: Josep Farnós Piñol